

Erkenningsnummer P 802006

België-Belgique

P.B.

9550 Herzele

2/3954

Alpaidis

Tijdschrift voor Heemkunde Folklore en Oudheidkunde

Nieuwsblad van de Hoegaardse Biergilde 'Die Edele Orde van den Moutstock'

Anno LII nr. 204 3/2016

driemaandelijks september, oktober, november 2016

Afgiftekantoor 9550 Herzele

Inhoud Alpaidis 52ste Jaargang (3/2016), nr. 204

-Tentoonstelling in het kader van de herdenking van de eerste wereldoorlog, een vooruitblik op wat zal getoond worden en hulde aan eeuweling *Albert Guilluy*

-Laurentius Gillis, beeldhouwer van de bekendste madonna in Antwerpen en waarom de Hoegaardiers daar fier op mogen zijn

-Inwijding van het altaar opgericht in de Metropolitane Kerk te Mechelen in 1926 tot nagedachtenis der Geestelijken van het Aartsbisdom, slachtoffers van den oorlog.

-De pompiers en hun regiment, een 'sociëteit' opgericht in 1860

-Paramore herdenking op zaterdag 26 november; relaas over het Tiense gasthuis tijdens de tweede wereldoorlog (gebombardeerd in mei 1944)

-Ondanks handicap creatief, Ubrt blijft ons origineel verbazen

-G. Kurth, befaamd historicus wordt herdacht en met hem onze eigen 'Jan van Hocsem (1278-02.10.1348)

Ver. Uitg. M. DODION, Lelielaan, 34, 3191 Hever

**1916 De Hoegaardiers in hun dagelijks doen en laten
Meer dan ooit in hun woonomgeving**

**Tentoonstelling in het kader van herdenking eerste wereldoorlog
In het gemeentehuis**

Vanaf vrijdag 11 november tot zondag 27 november 2016

*Mogelijkheid tot bezoeken tijdens de openingsuren van het gemeentehuis
En op zondag 13, 20 en 27 november van 14 tot 17 uur*

Een greep uit wat er zal getoond worden:

1.Mode/ kledij: Rond 1900 bij rijk en arm, in de stad en op ‘den buiten’

Laten we beginnen met ‘Moffen’

*Vrouw met hoed en sjaal en mof ca.
1900*

Het woord ‘mof’ kennen we als scheldwoord voor een Duitser en wordt door zowel Nederlanders als Vlamingen gebruikt. Moffen duidde aanvankelijk vooral op de Duitsers uit Westfalen, die onder de Nederlanders bekend stonden als *nors, boers en onfatsoenlijk*, maar is later een scheldwoord geworden voor elke Duitser. Er bestaan verschillende verklaringen over de herkomst van dit woord.

Zo zou het een verbastering zijn van het Duitse woord *Muff*, dat ‘*knorrepot of chagrijn*’ betekent. In de Late Middeleeuwen kende het Middelnederlands het werkwoord *moffelen*, wat ‘*een grote mond opzetten*’ betekende, een betekenis waaraan het scheldwoord vermoedelijk gelieerd was. Volgens weer een andere theorie is het scheldwoord mof afkomstig van het Duitse woord *Muffrika*, zoals het noorden van Duitsland wel werd genoemd. Onder meer in de werken van de dichter-historicus Willem Bilderdijk (rond 1820) en de predikant-schrijver Nicolaas Beets (rond 1840) komen we deze term tegen. Het scheldwoord is echter nog ouder. Volgens het Groot scheldwoordenboek van Marc de Coster uit 2007 tekenden tijdgenoten het woord in 1574 voor het eerst op,

met als doel om Duitse soldaten te beschimpen. Kort daarna dook de term op aan de huidige Axelsestraat in Terneuzen, waar een Duits huurleger in 1583 een bouwwerk neerzette om de Spanjaarden tegen te houden. Deze schans kreeg de bijnaam ‘*Moffenschans*’ en is beschreven in 1621 door de toenmalige bewoner van de Moffenschans, de predikant-schrijver Petrus Hondius.

Ook de toneelschrijver Bredero gebruikte het woord in deze tijd, zoals in 1615 in het toneelstuk *Moortje*. Volgens Bredero maakten immigranten uit het oosten misbruik van de armenzorg in de Nederlandse Republiek. Hij dichtte hierover:

‘Maer Moffen, Poep en knoet. Dat syn troggelaars tot bedelen opghevoet.’

Niet de oudste, maar wel de leukste verklaring is verbonden met het beleg van Groningen tijdens het Rampjaar 1672, door de Duitse krijgsheer ‘Bommen Berend’, zoals de bijnaam luidde van de Münsterse bisschop Christoph Bernhard von Galen. De Duitse soldaten zouden toen ‘moffen’ (*bonte kokers voor warme handen, vooral populair in de damesmode*) hebben gedragen. Deze moffen zaten met een leren riem aan hun rokken bevestigd. Volgens de Groningers was dat nogal verwijfd en waren de Duitse soldaten hoogstwaarschijnlijk klein geschapen. De Duitsers werden daarom spottend ‘moffen’ genoemd.

2. Straatbeelden van begin 20ste eeuw

De **algemene mobilisatie** werd afgekondigd op vrijdag 31 juli om 19h00, voor de volgende dag zaterdag 1 augustus 1914, vanaf de ochtend (gevolg van het Duitse ultimatum aan Rusland en de beweging en concentratie van troepen aan de Belgische, Luxemburgse en Franse grenzen);

15 militieklassen worden opgeroepen, **die van 1899 tot en met 1913** (grosso modo *1/3de van de mannelijke Belgische bevolking geboren tussen 1881 en 1895*),

waarbij zich niet minder dan **40.000 vrijwilligers** gevoegd hebben, mannen die ouder waren ofwel niet onderworpen aan de militiewetgeving (meer afkomstig uit de kleine en grote burgerij, dan uit de arbeidersklasse).

‘Om één uur ’s nachts wordt Hoegaarden gewekt door trompetgeschal. Alle militieklassen vanaf 1901 (sic) worden onder de wapens geroepen. Grote opschudding onder de doodsbange Hoegaardiers.’

(zaterdag 01.08.1914, uit het oorlogsdagboek van Louise Vander Velpen)

**Wij tonen een aantal straatbeelden van ca. 1916 en plaatsen er het huidige uitzicht naast
Wij plaatsen tegelijkertijd de straatnamen van toen naast die van nu**

3

Een paard voor de kar! Beeld van vóór 1914, paarden werden opgeëist, eerst door de Belgen, daarna door de bezetter

Deze animatie komt uit de volgende kaart: de Slachthuisstraat, alias *Bedelaarsomkeer*:

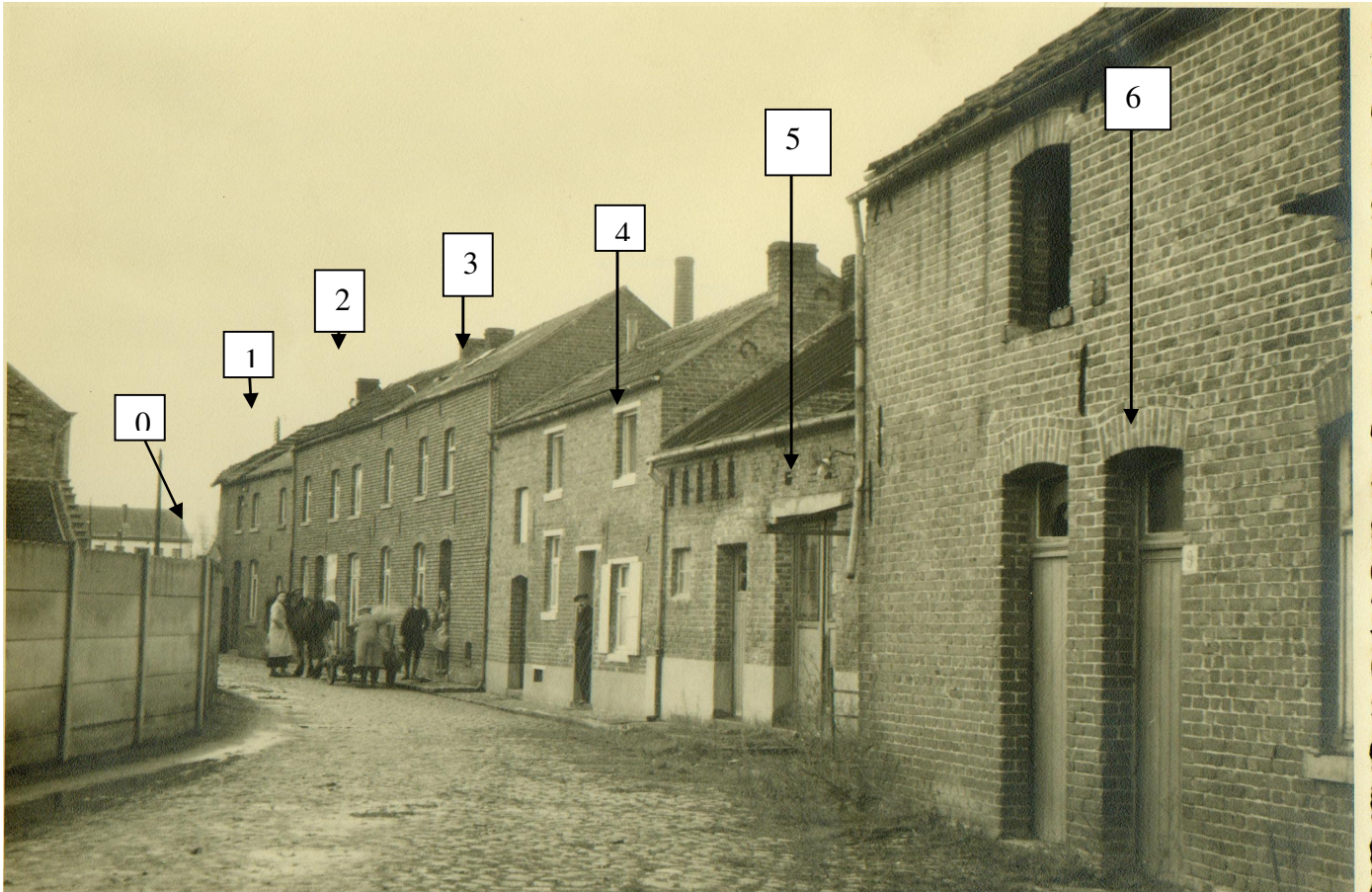

Onder 5: het oude slachthuis! Er werden koeien en varkens geslacht

Plaats : Overkant van de Vroentestraat

Wij mogen niet vergeten dat tussen de Slachthuisstraat en de Vroentestraat de Gete smaller was, en dat langs de Gete woningen stonden (zelfs een metalen brugje verbond ooit de Slachthuisstraat met de Vroentestraat)

Na de oorlog werd de Gete verbreed en al de huizen moesten verdwijnen.

De families die er ooit nog eens gewoond hebben (*wie verschaft ons nog meer informatie?*)

- 0 Grote Brug aan de Gete (Kruispunt Slachthuisstraat- Ernest Ourystraat)
- 1 *Miel Labours* (roepnaam)
- 2 Cresens Miel + echtgenote Adèle
- 3 Leopold Bils + *Magriet*
- 4 Van Nuffelen '*den diser*' (van Desiré) (zoon Frans woont nu op nr 1 E. Ourystraat/Nieuwstraat)
- 5 **Het slachthuis van toen!**
- 6: Albert *Baere*(afkorting van Albert) en afkomstig van Linter + echtgenote Fientje

3. Er worden aan de Hoegaardiërs heel wat beperkingen opgelegd zoals:

Het Duitse uur en de avondklok

-Duitsland en Frankrijk gebruikten tijdens de oorlog de 'zonnetijd', de plaatselijke tijd gemeten op een **zonnewijzer**; daardoor was het in Berlijn één uur later dan in Parijs; de Duitsers pasten het uur aan om de coördinatie met de bezette gebieden gemakkelijker te maken

-vanaf 30 april 1916 poogde men de energiekosten te drukken door het 'zomeruur' in te voeren tussen 30 april en 1 oktober

-De avondklok en de verplichte verduistering en hoe zat het met de feesten?

De werking van de post, de postzegels en de censuur

-Na de druk van Belgische postzegels begin oktober 1915 was het wachten tot januari 1918; toen werden er weer zegels uitgegeven ten voordele van het Rode Kruis

-de werking van de post en de postdiensten: alle briefwisseling werd gecontroleerd en enveloppen mochten niet dicht gekleefd worden

4. Geldnood en noodgeld

-Centen van toen: hoe zagen onze munten er uit, en voor wie ze had: onze geldbriefjes?

-Noodgeld moest het gebrek opvangen en hoe werkte dat?

-Munten is één ding, wat men er kon voor kopen en wat alles kostte waren nog meer bijkomende zorgen

5. Veel veranderde, ook ons kerstfeest

-De traditie van de kerstboom kwam maar goed op gang toen de Duitse keizer massa's kerstboompjes zond naar zijn soldaten aan het front; niet dat iedereen er zo direct aan mee deed!

-De versiering was ook heel anders dan nu

6. In 1916 werd onze eeuweling onderwijzer-schoolhoofd Albert Guilluy geboren

Bibliografie van Albert Guilluy op heemkundig vlak

In Alpaidis: -Brief aan de Hoegaardiërs/ Wat er te zien is in 't Nieuwhuys (I, 1965, nr. 1)

-Het hoekje van de konservator, *aanwinsten en kleine museumgids* (nr. 2, 3 en 4)

-Het hoekje van de Konservator, *wat het museum in 1966 te bieden heeft*

-Een eigenaardige rattenvangst, *bij Lories in de brouwerij* (II, 1966, nr. 6)

-Het hoekje van de Konservator, *over de ontbinding van de matigheidsbond* (nr. 7)

-De karamellen César, *naar aanleiding van het opnieuw fabriceren, dankzij de toestemming van Fritz Putzeys, en verkoop in het museum* (III, 1967, nr. 11)

-Het hoekje van de Konservator, *het museum in het algemeen en nog iets over de karamellen Cesar* (V, 1969, nr. 15)

-Mijmeren in het museum: 'Van een boterham', *hoe wij voor de doorbraak van de mechanisatie aan onze dagelijkse boterham kwamen* (VI, 1970, nr. 19)

-[Bier en brouwen in woelige tijden \(M. Dodion en W. Pedjko, met dank aan Albert Guilluy\)](#) (L, 2014, nr. 194)

-Het hoekje van de conservator, *de kaaspers, kneedtrog, wastrog (stortvat), halster (molenvat), lavementspuit en boodschappenkorf* (XVII, 1981, nr. 65)

-Het hoekje van de conservator, *nogmaals de kaaspers, het boterkroegje, de roomteil* (XVIII, 1982, nr. 66)

- Het hoekje van de conservator: *zaaibak, distelschupje, pik met pikhaak* (XVIII, 1982, nr. 68)
- Het hoekje van de conservator: *dorsvleger en dorsen, wan en wanmolen en hun evolutie* (nr. 69)
- Hoekje van de conservator: *strobinders, halster, strosnijders, weegschaal, graanschop, bezem, schaal Vette Os* (XIX, 1983, nr. 70)
- Hoekje van de conservator: *klaverzaadzift, oude gewichten, koffiemolens/graanmolens, teemsen, kneedtroggen (met verhaal van de gistboer), bol van suikermolen, ovenpaal*(XIX, 1983, nr. 71)
- Historisch brouwleerpad Hoegaarden, Uitgave Europees landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling..., 2011, 28 p., **brochure gratis in de Tuinen van Hoegaarden, gebaseerd op de verzameling en nota's van Albert Guilluy.**
- A. Guilluy, *Die Edele Orde Vanden Moutstock*, Uitgave van de gelijknamige biergilde, Hoegaarden, 1972
- A.Guilluy, Het heemkundig museum 'Julien Van Nerum' te Hoegaarden, -Oost, Bind- en werkblad van de oostbrabantse werkgemeenschap, V (1968), nr.2, p.72-3
- A. Guilluy, Het bier te Hoegaarden zoals men het nooit te zien kreeg, Uitgave in eigen beheer, 2007, 138, 147 en 62 p.

Wie herinnert zich nog de 'fameuze' bierkwis van Albert Guilluy (45 vragen !) ?

Betekenis van de naam Guelluy of Guilluy of met één l, of Gillewy, -wij, -wie, Geluwie
Deze familienaam is een metroniem of moedersnaam, een familienaam ontstaan uit een vrouwelijke voornaam; hier gaat het om de Romaanse vorm van de Germaanse voornaam 'gild – wid' dat in het Nederlands 'geld – boom' betekent

Guilluy Emiel, opzichter suikerfabriek - Cafébaas, ereteken (laureaat van de arbeid) (Hoeg. 1854-1916), grootvader van Albert x Hoeg. 1879 Vandenbosch Regine Sidonie (Vissenaken 1854-Hoeg.1922),

De moeder van Albert Guilluy en de grootmoeder van Louis Michel waren twee zussen;
 Bouwaannemer-metser Charles Louis Michel bouwde ook de woonst van Albert Guilluy
 Louis Michel zat in het eerste studiejaar in de gemeenteschool en had er als onderwijzer Albert Guilluy

'Ik breng hulde aan mijn eerste schoolmeester, Albert Guilluy, een groot man. Hij heeft vele generaties intellectueel en ethisch gevormd, ook mijn broer en mij....'

(Getuigenis van Louis Michel bij de voorstelling van de Kroniek van Hoegaarden in en te Hoegaarden in 2012)

Schoenmakerszoon uit Hoegaarden werd de beeldhouwer van de bekendste Antwerpse madonna: Laurentius GILLIS (Antwerpen 1688 -1749)
(Maurice Dodion en Wasily Pedlko)

Jean Gilis van Hoegaarden werd in 1669 ingeschreven als poorter te Antwerpen; hij was schoenmaker van beroep en een zoon van Guillaume (Willem) Gielis en Ida Van Herberghen. Jean of Joannes Gielis/Gillis/Gilis trouwt in 1673 met Maria Margareta Gantier in de St.Jacobusparochie in Antwerpen.

Eén van zijn zonen is Laurentius Gillis, en die wordt meester-beeldhouwer in Antwerpen.

Onze Laurentius Gillis was een leerling van beeldhouwer Michiel Vandervoort.

Een werk van hem is de Madonna met kind op de **hoek van de Lange Klarenstraat en de Meir** in Antwerpen.

Het laat barokke beeld werd gemaakt voor het internaat van de jezuiten op de Sint-Jacobsmarkt en maakte aanvankelijk deel uit van een groep van drie figuren.

De Madonna werd met al haar bijwerk eind 2013 gededemonteerd en gerestaureerd. Waarmee werd geopteerd voor een monochroom geschilderde eindlaag voor het - voordien natuurstenen - geheel is ongeweten.

Bij de behandeling van het geheel in 2014 werd een bijgemaakt engelkopje aangebracht.

In ons volgend nummer meer over de afkomst en Hoegaardse familie van Laurentius Gillis en over zijn werk (en dat van twee van zijn zonen).

Deze bijdrage kon nooit gerealiseerd worden zonder het genealogisch opsporingswerk van Koen Gillis uit Antwerpen; wij zijn hem er zeer dankbaar voor en voortaan zullen Hoegaardiërs die Antwerpen aandoen ook 'de bekendste madonna van Antwerpen' gaan bewonderen.

(wordt vervolgd)

Inwijding van het altaar opgericht in de Metropolitane Kerk te Mechelen tot nagedachtenis der Geestelijken van het Aartsbisdom, slachtoffers van den oorlog.

De jubelfeesten van Sint Rombout, patroon van de stad en van het aartsbisdom Mechelen werden op 6 mei 1926 (90 jaar geleden) ingeleid door de plechtige wijding van het altaar dat in de Sint-Rombouts kathedraal werd opgericht tot nagedachtenis van de geestelijken van het aartsbisdom die gedurende de oorlog hun leven hebben gelaten voor het vaderland.

Zes mei is de feestdag van de vervoering van de relikwieën van de heilige.

Het nieuwe altaar is toegewijd aan O.-L.-V. van Smarten en aan S. Rombout en is opgericht in de tweede zuidelijke zijkapel van de kooromgang. Ontwerp en uitvoering zijn van de Antwerpse beeldhouwer Bruno Gerrits.

in verheven beeldhouwwerk zien we rechts een priester, een subdiaken en een jonge Leviet - zinnebeelden van de geestelijke martelaars - die in biddende houding rond O.-L.-V. van Smarten met de dode Christus op haar schoot zijn geschaard; links kijkt Rombout, de heilige martelaar in bisschoppelijk gewaad, welgevallig neer op zijn glorierijke dienaren.

op het voetstuk lezen we:

Christo victimae placabili: et Matri perdolenti: in piam memoriam confratrum: I.I.R. Carette: L.A.G. De Clerck: P.I.Dergent: **I.F. Goris**: E. Lombaerts

I.H.I. Van Bladel: I. Wouters - F.H. Moons - A. Cannarts: A.I.D. Corvilain: M.C.A. Spiloes: P.L.H. Theus: F.H.L. Van Hoek: sacerdotum: I.F.M. Coveliers: L.C. De Belie:

I.B. Van Camp: subdiacon: I.M.A.F. Proost: E.F.W. Van der Auwera: Acolyth: M. Bollen: Clerici:

qui ab hoste interempti: aut nafaria sententia damnatus: vel in acie aut nosocomiis militibus inserviendo: animam pro fratribus et pro patria posuere: Clerus Mechlin. p.c.a° 1921: restitutae patriae a° 3.

En dan volgt het relaas van wat elk van die priesters heeft meegemaakt ; we publiceren dat over de pastoor van Outgaerden en geven de tekst weer zoals hij toen afgedrukt is in het tijdschrift van het Aartsbisdom :

E.H. Jan-Frans Goris,¹

geboren te Aerschot op den 19 Mei 1868; priester gewijd 4 Januari 1891;

onderpastoor te Limal, 30 Januari 1891;

pastoor te Autgaerden, 23 Augustus 1902.

De doortocht der Duitsche soldaten door de parochie Autgaerden is, gelijk op vele plaatsten, een plundertocht geweest. Doch het ergste feit dat er voorviel, en dat gansch de parochie in rouw dompelde, is de moord op den E.H. Pastoor Goris;

Den 18 Augustus, in den namiddag, trokken, gedurende verscheidene uren, talrijke afdeelingen der vijandelijke legers door het dorp. Van op de hoogten van Autgaerden beschoten zij Hoegaerde, waar een deel van het belgisch leger nog vertoefde.

De E.H. Goris was, dien dag, vóór de Duitschers in Autgaerden verschenen, naar de statie van Hoegaerde gegaan om een brief op de post te bestellen. Bij zijne terugkomst sloeg hij een zijweg in en bad zijn Brevier. Doch na eenige stonden gaans, stiet hij op eene patroelie duitse soldaten, begeleid door een officier te paard, die in tegenovergestelde richting aankwam. Voor hen gingen twee inwoners van Autgaerden, beiden door de duitsehers aangehouden: de Heren Jan-Baptist Serulus en Edward Poffé. De officier vroeg aan den E.H. Goris of hij den Burgemeester van Hoegaerde kende, en op bevestigend antwoord van den Pastoor, gebood hij hem met de twee andere voor te gaan om den weg te wijzen.

De E.H. Pastoor stapte dus vooruit, vergezeld van zijne twee parochianen, die hij, bewust van het gevaar dat hen bedreigde aanmaande: 'Vrienden, denkt op uwe ziel!'

Aan den barreel van den ijzerenweg gekomen, zegde Serulus in 't fransch aan den officier: 'Mijnheer, daar zijn belgische soldaten'. De officier sprong van zijn paard, nam zijn revolver in de hand en zegde: 'Ca n'est rien; ce sera vite fini. Marchez'.

Eenige stappen verder, een twintigtal meters voorbij de statie van den ijzerenweg, aan een lichten draai der straat, serd van belgische soldaten uit het dorp geschoten op de Duitschers, die ook onmiddellijk tegenvuurden. De Heer Serulus, die het gevaar had zien naken, kon zich redden met een huis binnen te vluchten, terwijl een der soldaten die hem volgden, op hem schoot zonder hem te raken.

Eenige stonden daarna - 't was toen ongeveer 5,30 u. namiddag, - werden de Heer Poffé en de E.H. Goris getroffen en stortten neder. De eerste moest op den slag gedood zijn, doch dit was het geval niet met den E.H. Pastoor.

Dien avond immers, rond 10 u., kwam daar op de plaats waar de beie slachtoffers gevallen waren een lid van het Belgisch Rood-Kruis voorbij, begeleid door eenige duitse soldaten die hem hadden aangehouden, en deze laatste hoord den priester pijnlijk kreunen, terwijl een der soldaten den stervenden met den voet uit den weg wilde schoppen. Daarbij de toestand waarin men 's anderendaags het lijk bevond; met opgedrongen en bebloed gelaat, de kleederen, handen en nagelen bemorst met aarde, gansch het lichaam krampachtig ineengetrokken, dit alles samen laat met zekerheid gissen dat de doodstrijd lange uren moet geduurd hebben. De brede wonde die het lijk in den rug droeg, en die door herhaalde baionnetsteken werd toegebracht, getuigt dat nog, dat de voorbijtrekkende duitse troepen alzoó aan den nog levenden priester den genadeslag hebben willen geven.

---

¹ Deze tekst verscheen al vroeger: F.V.O., *Onze Priesters-Martelaars*, - Bode van den H. Franciscus van Assisie, 1923-24

Het lijk bleef op den weg liggen tot 's anderendaags 19 Augustus, wanneer rond 2 u. namiddag door liefdadige personen op eene berrie naar Hoegaerde werd gedragen en aldaar op het kerkhof ter aarde besteld.

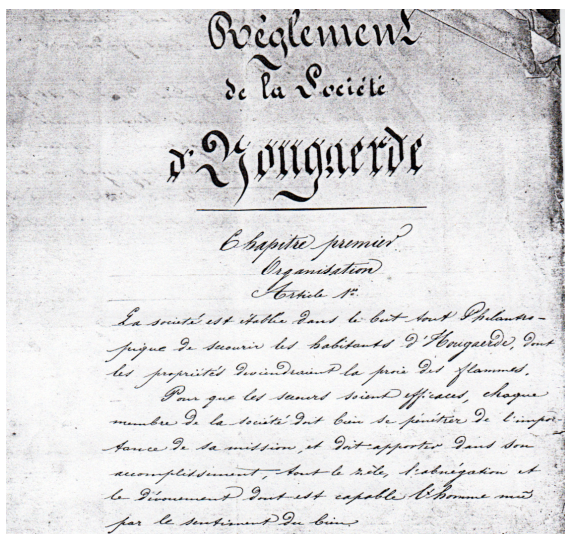
Dienzelfden dag 19 Augustus, stond een priester van Hoegaerde voor zijne woning, en sprak daar een tijd lang met een tiental duitsche soldaten van het voorbijtrekkende leger, waaronder een officier. Deze laatste zegde onder meer: 'De Pastoors zouden beter doen het volk tot kalmte aan te manen in plaats van het op te hitsen tegen onze soldaten.'

- 'Wij raden het volk aan kalm te blijven', antwoordde de priester, 'en sinds veertien dagen staat op de eerste bladzijde onzer gazetten in groote letters gedrukt: de burgers mogen op de soldaten niet schieten'.

- 'De Pastoors schieten op ons, viel en soldaat in, maar wees voorzichtig, en ga maar zien naar de statie, wij hebben daar gisteren avond een pastoor doodgeschoten'. - 'En wat had die misdaan, vroeg de priester?' - 'Er hat uns zum Feuer geleitet, hij heeft ons naar het vuur geleid'. Zoo wisten de beulen hunne euveldaad te verbloemen!

Het reglement van het vrijwillige brandweerkorps van Hoegaerden, opgericht in 1860

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Société des Pompiers, d'Hougaerde
Règlement de la Société d'Hougaerde.

Chapitre premier
Organisation
Article 1°

La société est établie dans le but tout Philanthropique de secourir les habitants d'Hougaerde, dont les propriétés deviendraient la proie des flammes.

Pour que les secours soient efficaces, chaque membre de la société doit bien se pénétrer de l'importance de sa mission, et doit apporter dans son accomplissement, tout le zèle, l'abnégation et le dévouement dont est capable l'homme mû par le sentiment du bien.

27 Artikels waren er in 1860 nodig om een reglement op te stellen voor wat de oprichters noemden 'Société des Pompiers d'Hougaerde – Règlement de la Société d'Hougaerde', zoals het de gewoonte was in de taal van Molière.

Wie het brandweerreglement van 1826 uit ons vorig nummer van *Alpaidis* er bijneemt, kan een vergelijking maken en zich afvragen wat er dan ondertussen gebeurd is met het 'gemeentelijke brandweerkorps', maar daar zullen we het over hebben in een later nummer. Hier gaat het om privé initiatief en als de lijst van de *ondertekenaars – leden* wordt geanalyseerd, komen wij terecht bij **grote landbouwers – brouwers – middenstanders in de dorpskom vooral**,

diegenen die er rechtstreeks belang bij hebben van hun bezit niet in de vlammen zien op te gaan.

Wij geven het belangrijkste deel van de tekst weer in een licht aangepaste vertaling:

Art. 1 De maatschappij is een filantropische vereniging opgericht om de inwoners van Hoegaarden ter hulp te snellen als hun eigendommen dreigen ten prooi te vallen aan de vlammen. Ieder lid moet goed het belang beseffen van zijn missie en moet tijdens de uitoefening ervan alle ijver, zelfverloochening en toegewijdeheid aan de dag leggen waartoe een volwassen goed mens in staat is!

Art 2 **Er zijn tot 70 effectieve leden** en een onbeperkt aantal ereleden (zie artikel 18)

Art. 3 het bestuur bestaat uit een voorzitter, een vicevoorzitter, 2 rechters en 2 commissarissen

Art. 4 De leden moeten tussen 21 en 50 jaren oud zijn (althans wat betreft de stichtende leden)

Art. 5 De bestuursleden zullen elk jaar benoemd worden op de eerste verplichte algemene vergadering van het jaar en bij meerderheid van stemmen: bij overlijden of ontslag komt er een opvolger in de dezelfde maand

Art. 6 Nieuwe leden worden toegelaten na voordracht door 2 leden en bij meerderheid van stemmen tijdens een algemene vergadering

Art. 7 De leden zijn ingedeeld in rotten, die elk een pomp bedienen

Art. 8 Ontslag gebeurt schriftelijk en met opgave van de reden: binnen de acht dagen na ontvangst zal het bestuur zijn beslissing mededelen aan het ontslag vragende lid

Art. 9 Er worden vier opzichters aangesteld; twee om er voor te zorgen dat de grote spuit altijd in goede staat is en twee met dezelfde opdracht voor de kleine; alle vier zullen ook waken over de goede staat van al het andere blusmateriaal

Hoofdstuk 2, Over de discipline

Art. 10 Handelt over het op non actief zetten of zelfs het uitsluiten van leden; dat kan maar gebeuren door het toepassen van strikte regels en alleen in geval van slecht gedrag, ongehoorzaamheid of andere ernstige motieven

Art. 11 Buiten de opgelegde inspecties en veiligheidsoefensessies opgelegd door de president zullen er elk jaar inspecties en oefeningen gehouden worden op de eerste maandagen van de maanden april, juli en oktober

Art. 12 Alleen ziekte is een beletsel om hierop afwezig te zijn, op straffe van 1 frank boete

Art. 13 De president leidt de blussingswerken en regelt de dienst van de manschappen bij brand, en dit volgens de instructies van de gemeentelijke overheid; hij regelt eveneens de algemene vergaderingen en mag naar goedvinden de leden oproepen

Art. 14 De bestuursraad zal de boeten uitspreken en toepassen na de commissarissen gehoord te hebben; deze laatste hebben echter alleen maar een raadgevende taak

Hoofdstuk 3, Het financiële luik

Art. 15 De secretaris-schatbewaarder roept schriftelijk de leden op, doet de naamafroeping, neemt nota en bewaart alle notities, hij volgt de inning van de boeten op en het betalen van de lidgelden; op de eerste algemene vergadering van het jaar geeft hij rekenschap en als er een deficit is; wordt hij er verantwoordelijk voor gesteld

Art. 16 Elk nieuw lid zal op de dag van zijn toetreding tot de maatschappij één frank betalen

Art. 17 Elk werkend lid zal elk jaar één frank betalen in de eerste helft van de maand januari

Art. 18 De enige verplichting van de ereleden is aanwezig te zijn op de begrafenissen en elk jaar drie frank te betalen in de eerste helft van januari

Hoofdstuk 4, Algemene bepalingen

Art. 19 Als de alarmklok luidt moet elk lid zijn post bezetten en aan zijn medeburgers tonen wat ijver, toewijding en menslievendheid, gekoppeld aan een strikte discipline en gehoorzaamheid aan zijn chefs, vermogen; hij spoedt zich naar het gemeentehuis, waar het materiaal is opgeslagen; in geval het lid in gebreke blijft volgt er een boete van 2 tot 5 frank, na beraadslaging van de bestuursraad; in geval van recidive en volgens de ernst van het geval

wordt beslist zoals voorzien in artikel 10; De enige uitzonderingen zijn: 1. ziekte of juist bevonden afwezigheid, na grondige controle; 2. een brand in het eigen huis, of bij een buur binnen de honderd meter

Art. 20 Ieder werkend en erelid is aanwezig op de begrafenissen, buiten een geval van overmacht; anders volgt er een boete van één frank

Art. 21 Om zoveel als mogelijk ereleden te kunnen aansluiten zal er een intekenlijst aangeboden worden aan die Hoegaardiers, die volgens de raad het gepaste profiel hebben om deel uit te maken van de vereniging; na het afsluiten van deze lijst kan men alleen nog erelid worden zoals omschreven in artikel 6

Art. 22 Het lid dat van een verzekeringsmaatschappij of van de Overheid een beloning krijgt als gevolg van een of andere actie tijdens blussingswerken is verplicht deze som in de kas van de maatschappij te storten tegen een afgiftebewijs

Art. 23 De titel van werkend lid met de voordelen er aan verbonden blijft behouden, na het bereiken van de leeftijd van 50 jaar, voor de leden die zich aangesloten hebben bij de oprichting van onze maatschappij; hun bijdrage blijft ook één frank per jaar

Art. 24 Het geld in de kas dient om premies uit te betalen aan:

1. Wie als eerste met paarden aan het gemeentehuis aankomt
2. Wie als eerste een ton met water bij de brand aanbrengt
3. *De ijverigsten en hardts werkenden*

Art. 25 Geen enkele beslissing kan door de maatschappij, noch de bestuursraad, genomen worden wanneer de helft van de werkende leden niet aanwezig is

Bijkomende artikelen

Art. 27 De algemene vergadering heeft wat volgt besloten:

- 1 Om erelid te worden moet men minstens 50 jaren oud zijn
- 2 Burgemeester en schepenen, wanneer ze lid zijn, moeten zich in geval van brand niet naar het gemeentehuis haasten; hun plaats is bij de brand, waar ze richtlijnen te geven hebben; zij doen dan ook geen dienst bij één van de pompen; dezelfde bepaling geldt voor de leden van de clerus; de leden die in de gehuchten wonen komen bij brand eveneens direct naar de plaats van actie en nemen er hun positie in, zonder eerst naar het gemeentehuis te zijn gelopen
- 3 Dubbel lidgeld of boete moet betaald worden door al wie een week na het verstrijken van de verplichte datum niet in orde is
Als een boete dan nog open blijft staan wordt artikel 10 van toepassing

Opgemaakt en aangenomen in de algemene vergadering te Hoegaarden op 11 maart 1860

Volgt de lijst van de ondertekenaars:

Arn. Adams	Alex. Dumont	E. Medaers
H. Hausloos (Ausloos)		
F.J. Bauwin, secretaris	L.J. Dumont, président/voorzitter	P. Michotte,
H. Bertrand	Clem. Dumont, juge/rechter	Alex. Nijs, juge
F. Christiaens	F. Finoulst	N. Nijs
J.B. Collart	P. Giles (Gilis)	Napoleon Nijs
B. Davids (2x)	Gust. Homblé	J.B. Putzeys, commissaris.
B. Davids	Jiaiuyx (?) Jin...	L.N. Putzeys
Henri Demarck	J. Lefrère	Henri D. Putzeys
	F. Lodewyckx	A.J. Stockmans
		Aug. Smeyers

A. Stockmans	H. Vandenbempt, vice-président	H?. Vandermolen
E. Stockmans	Ch. Vannerum (Van Nerum), commissaris	Hippol. Vanhagendoren
Henri Schoensetters	Eug. Vannérum (Van Nerum)	Jos. Vanautgaerden
Aug. Stockmans	J.B. Vanautgaerden	Jean Verbeelen
J.B. Stockmans	Henri Vanautgaerden	E. Vandermolen
Godgave Schoensetters	Vanderesse	Wampach
L. Stapel	Hub. Vanhagendoren	H. NN
A. Troosters (sic)	J.B. Haumont	
	Liv. Vannérum (Van Nerum)	

(wordt vervolgd)

Jan van Hocsem (Hoegaarden-Hoksem 1278-Luik 1348) en Godefroid Kurth (Aarlen 1847-1916)

Godefroid Kurth is één van de belangrijkste Belgische historici, met uitmuntende studies over de vroege middeleeuwen. Hij ligt samen met Henri Pirenne aan de basis van de moderne geschiedenisbeoefening in België en bracht die op een wetenschappelijk niveau in de lijn van de Duitse historicus Leopold von Ranke. Hij introduceerde werkcolleges en een kritische bronnenanalyse. Kurth doceerde van 1872 tot 1906 aan de universiteit van Luik. Na zijn emeritaat werd hij benoemd tot directeur van het Belgisch Historisch Instituut in Rome; hij overleed precies 100 jaar geleden, en dat is al uitvoerig herdacht met een colloquium.

Jan van Hocsem was zonder discussie de geleerdste en de beroemdste man die ooit in Hoegaarden geboren is. Hij studeerde aan de universiteiten van Parijs en Orléans, waar hij promoveerde in de rechten. Hij heeft ook een tijd vertoefd aan het pauselijke hof van Avignon en werd Scholaster (kanunnik-leraar) van de kathedraalkerk van Luik en bekwam nog tal van andere beneficiës. Hij heeft verscheidene werken geschreven over wijsbegeerte, maar zijn bijzonderste werk dat ons bewaard is gebleven, is de '*Gesta Pontificum Leodiensium*', een geschiedenis van de Luikse bisschoppen. *Hocsemius* stierf op 2 oktober 1348 en is begraven in een zijkapel van de St.-Lambertuskathedraal (*contouren nog te zien op het gelijknamige plein*).

Hij heeft een aanzienlijk deel van zijn kapitaal gebruikt om aan, Hoksem, zijn geliefde geboorteplaats, een collegiale kerk en een kapittel te schenken; zonder nochtans zijn familie, waar hij sterk aan hield, te vergeten in zijn testament.

In februari 1334 begon hij te schrijven aan zijn voornaamste werk, de '*Kroniek van de Luikse Prinsbisschoppen van 1247 tot 1348*', werk dat hij in twee delen verdeelde. Het eerste deel schreef hij voortgaande op de getuigenissen van derden, het tweede deel is gebaseerd op wat hij zelf heeft gezien en meegemaakt. Zoals de data aangeven schreef hij tot een paar maanden vóór zijn overlijden.

Het is dit geschiedkundig werk dat Kurth in 1927 heeft uitgegeven naar het oorspronkelijke handschrift, door een gelukkig toeval bewaard in de Koninklijke Bibliotheek, hs. 18.658. '*La Chronique de Jean de Hocsem, Nouvelle édition publiée par Godefroid Kurth*, in de reeks '*Recueil de textes pour servir à l'étude de l'histoire de Belgique*'. Terecht is deze uitgave bejubeld en in de hemel geprezen als een schoolvoorbeeld van tekstkritische uitgave.

(wordt vervolgd in volgend nummer)

Het Parramore-comité van de Heemkring heeft de eer U uit te nodigen op de jaarlijkse hulde aan het monument te Hauthem, plechtig ingehuldigd in november 1989, ter nagedachtenis van George Parramore, boordschutter van een Amerikaanse bommenwerper, die bij zijn terugkeer van een zending in Solingen door Duitse jachttoestellen onder vuur werd genomen. Op bevel van de gezagvoerder verliet de bemanning één voor één het zwaar gehavende toestel. Tijdens de sprong sloeg Parramore tegen één der stabilisatoren van het vliegtuig, waardoor zijn parachute slechts gedeeltelijk opende. Hij stortte te pletter in een veld te Hauthem op 1 december 1943, amper 22 jaar oud was hij!

Paramore 2016

Zaterdag 26 november 2016

Samenkomst 't Nieuwhuys 14h30

Aan het monument 15h

Het Gasthuis van Tienen in den oorlog 1940-44²

Op 10 mei 1940 werden wij 's morgens rond kwart na vijf in de kapel opgeschrikt door uiterst zware slagen: de grond dreunde en wij hoorden vliegtuigen ronken. Daar moest iets gaande zijn op het vliegveld van Goetsenhoven op anderhalve kilometer vogelvlucht van het gasthuis. En ja! er was nog geen uur verlopen of men bracht de eerste slachtoffers. Ijselijk om aan te zien! Zij lagen daar in en rond de operatiezaal op berries tegen de grond, eerst vier, dan zes en weldra wel een twintigtal; enkele waren bedwelmd, anderen kermden, allen waren ze met een laag stof overdekt, waar doorzijpelend bloed slijkerige vlekken had op afgetekend.

Een militair geneesheer, later burgerlijke, waren met de zusters gejaagd in de weer om mogelijke hulp toe te dienen: kleren werden doorgesneden en losgemaakt en dan kwamen ijselijke verwondingen te voorschijn. En al liggend op de grond spraken die lijdens hun biecht en ontvingen de laatste sacramenten: zij schenen allemaal in doodsgevaar.

De meesten kregen enkel een noodverband en werden dan naar Leuven gevoerd; anderen stierven aan hun wonden: 23 doden op 3 dagen. Onze zieken werden in allerijl in de grote en goed gewelfde kelders van het gasthuis ondergebracht en op de morgen van Pinksteren werden in die kelders twee missen gecelebreerd; één door een legeraalmoezenier bij de mannen, één door de pastoor, bij de vrouwen; de zusters en veel zieken en ook dokters gingen te communie; er werd geweend van aandoening.

Er kwamen vluchtelingen toe, vluchtelingen bij drommen. Daaronder uitgeputte mensen. We konden die toch niet doorsturen, en zo werden enige van onze welstellende zieken naar huis gestuurd, andere naar het oudemannen huis, om plaats te maken voor die wrakken van vluchtelingen.

De dinsdag, 3de Sinksendag, in de voormiddag, verschenen drie Duitse officieren die kalm, maar beslist drie zalen opeisten om hun mogelijk gekwetsten, onder te brengen, 'indien', zegden zij, 'de Belgen het zouden aandurven weerstand te bieden.' En nog voor het middag

² AAM, Verslagen over de gebeurtenissen tijdens de tweede wereldoorlog; wij behouden zoveel als mogelijk de zinsconstructies en het typische taal-/woordgebruik van Karel Verhoeven, van 1922 tot 1934 pastoor te Hoegaarden

was kwamen de Duitse legers aangestormd, dwars door de hovingen van het gasthuis; zij hadden zich door de suikerfabriek, en zo in het gasthuis een weg aangelegd - muren reden ze omver - omdat ons terugtrekkend leger de brug over de Gete had opgeblazen. En zij reden en bleven rijden, dagen lang, er kwam geen eind aan.

De dag erna kwamen er al gekwetsten toe; en er kwamen er meer, 's nachts vooral. Er werd beleefd, ja! heel beleefd gevraagd of geen paar zusters een hand zouden willen toesteken in de operatiezaal, waar dag en nacht werd gewerkt met drie, vier heelkundigen tegelijk.

Toen men de Duitse gekwetsten binnenbracht werd er geopperd of het niet geraadzaam zou zijn 't een en 't ander in veilige bewaring te brengen bij onze geburen. En daar stemde iedereen mee in; 't werd dan een gesleep en gesleur doorheen de oprukkende Duitsers en Rode Kruis wagens, van pakken en kisten, opgepropt vol, naar de gastvrije bureu. Daar werd veel gezweet, maar moe werd men niet.

Er kwamen maar altijd meer en meer gewonden toe, en de Rode Kruis wagens stonden soms in lange rij aan te schuiven om hun slachtoffers af te laden.

Er werd dan ook weer meer en meer plaats opgevorderd, zodat wij ook meer en meer in 't nauw werden gedrongen.

Op een avond kwam een officier melden dat denkkelijk de kapel ook zou in beslag genomen worden; doch door kranig optreden van onzentwege werd die bedreiging niet uitgevoerd. Men kan een Duitser, en 't mag dan nog een officier zijn, ook wel eens schrik aanjagen, wanneer men hem alleen heeft en eens afdreigt met God, de Meester van leven en dood.

Er lagen doorgaans 250 à 300 gekwetsten in zalen en gangen, zomaar op de vloer, op wat stro of inpakmateriaal. Wij bleven er geregeld doorheen gaan, doch geen enkele heeft om priesterlijke hulp gevraagd, buiten één, en 't was nog een Belg die - men vraagt zich af hoe? - tussen die Duitsers gesukkeld was. Hij werd dan ook elders ondergebracht en met verlof van een Duitse overste. Een zuster heeft opgemerkt dat men over het hoofd van een zieltogende een stuk linnen wierp. Was 't wellicht om hem een rustige en zachte dood te laten sterven? ...

De cellen van de zusters werden te gering bevonden. Toen zij twee of drie van die cellen hadden doen openen om te inspecteren zei één van die mannen: 'Nee, dat is te gebrekkig, daar zouden al onze gewonden ten onder gaan.'

Van heel het gasthuis bleven ons uiteindelijk de cellen met de gang, die tussen de cellen loopt, en de beneden gang vóór de apotheek en de pastoorskamer over. Daar waren zusters en zieken bij elkaar gedrongen. Het fornuis in de keuken deed zowel dienst voor ons als voor de Duitsers.

De provisiekelder hebben we gelukkig kunnen bewaren. De zusters hadden de opdracht gekregen de deuren te bewaken die van beide kanten naar de kelders leidden, en, wilde een soldaat zich verstouten die deur te willen openen, moesten zij zeggen: 'Hier mag niemand in, dat is privaat eigendom.' Wij hebben ze kunnen buiten houden.

Vanwege het stadsbestuur bracht men ons bericht dat er voor zusters en zieken onderkomen gevonden was bij de *Soeurs de Notre Dame*; doch wij hebben die afgevaardigde van het stadhuis doen antwoorden: 'Er is in 't gasthuis nog meer te redden dan zusters en zieken.' Het inzicht van het stadsbestuur was loffelijk, doch waren wij op hun voorstel ingegaan, dan ware onze ganse voorraad - en hij was aanzienlijk - als oorlogsnoodwendigheid door de hebzuchtige soldaten totaal uitgeplunderd.

Wij hebben ons al eens afgevraagd wat er met de lijken gedaan werd van hen die bezweken aan hun wonden. Wij hadden geen toegang meer tot het dodenhuis, omdat zij de sleutels ervan hadden opgevorderd. Slechts éénmaal is er, bij ons weten, en vervoer van lijken geschied naar het kerkhof. Doch bij het afladen van nieuwe gewonden werd telkens weer op diezelfde wagen opgeladen; werden ook soms lijken op die wijze weggevoerd?

Na een veertiental dagen was 't maar opladen alleen en enkele gangen kwamen vrij, waar daags te voren de slachtoffers nog dicht naast elkaar lagen; en, daags vóór het vertrek van de

laatste, kon men op een bord naast de grote ingang deur dit spottend opschrift lezen van fanatieke overmoed: *'Slagwoord: Nu een model-gasthuis te Parijs.'*

Ze waren weg, en hadden misschien onbedacht? - het een en ander meegenomen onder andere in de operatiezaal; veel echter niet, want voorzichtigheidshalve waren de meeste en bijzonderste instrumenten tijdig weggeborgen.

Toen moest er gekuist worden, gekuist! en dagen lang, want ons gasthuis leek op een stal. En toen moesten ook weer de veel grote en kleine stukken teruggesleept worden, die bij de herbergzame burens zo zorgvuldig en veilig waren gespaard gebleven.

En blij dat we waren ... zonder Duitsers in ons huis!

In de maand juni '40 kwamen de Duitsers onderkomen vragen voor krijgsgevangenen die op hun kruisweg naar Duitsland, ziek gevallen waren en tijdelijk in de kazerne van Tienen verbleven. De eersten die kwamen waren meestal Belgen en mochten na genezen te zijn vrij naar huis *'auf Befehl des Führers freigelassen'* zo stond het gedrukt op hun vrijbrief.

Dan kwamen er Fransen, Engelsen, Marokkanen, Senegalezen, maar toch het meest Fransen, wel 60 à 70 - meest lijdens aan buikloop en schurft. Zij werden overgelaten aan de zorgen van onze dokters en zusters. De Duitsers kwamen af en toe eens kijken en zo zijn verschillende van deze soldaten kunnen vluchten en ... wij hebben ze niet tegengehouden, integendeel! De Duitsers moeten het vermoed hebben, want op zekere dag werden er naamlijsten gemaakt, zodat vluchten gevaarlijk werd.

Voor de krijgsgevangenen die aan de beterhand waren, werd geregeld een soort *'retret'* ingericht met sermoenen in de kapel en met allerbest gevolg; enkele Fransen bekenden dat zij sedert jaren geen sermoen meer gehoord hadden.

In de herfst van '40 waren onze laatste krijgsgevangenen naar Duitsland overgebracht en wij waren weer alleen met onze zieken. Nieuwe zieken kwamen er schier niet bij; de oorlog scheen een behoedmiddel tegen de ziekte.

De voeding was hier, lijk overal, een grote bekommernis. Zouden wij er door geraken? Zouden wij de zieken hun volle nooddrift kunnen geven met hetgeen voor de zegels kon aangeschaft? En veel zieken hadden hun zegels al opgebruikt vooraleer hun binnenkomst bij ons!

Maar de zorgvuldige en vooruitziende Moeder Overste had meer voorraad opgeborgen dan iemand had kunnen veronderstellen. Daarenboven brachten onze drie koeien, ons landbouwbedrijf en onze grote moestuin een aanzienlijke toevoer. Er werd, de ganse oorlog door, geslacht; soms wettelijk, doch meestal onwettelijk met de nodige voorzichtigheid; maar altijd zonder schrik of achterdocht; zusters konden toch niet op de hoogte zijn van al die voorschriften en verordeningen! Ook hebben de beruchte *'controleurs'* zich niet eenmaal verstout bij ons te komen controleren.

In het begin ja, is een opzichter onze melkafromer komen verzegelen, doch wij hebben ons schriftelijk tot de procureur des Konings te Leuven gewend en enkele dagen daarop kwam de politiecommissaris in persoon de melkafromer ontzegelen.

Kolen kwamen regelmatig toe, zodat wij aan koude nooit te lijden hadden; het bestuur van de openbare onderstand heeft daar bijzonder zorg voor gedragen.

Het eerste oorlogsjaar hadden wij een tijdlang een Joodse vrouw en haar zoontje opgenomen *'in versteek'*. 't Bleek echter weldra dat het gasthuis, waar allerhande mensen in- en uitgaan, geen veilig schuiloord was. Zij werden dan in een burgerhuis in de stad ondergebracht, waar zij ongehinderd de oorlog doormaakten.

In de winter 40-41 hadden wij enkele weken jonge Duitsers van het *'Arbeitersamt'* in te kwartieren. Die brachten ja! geen grote stoornis; doch zekere dag kwam een hoge officier op inspectie en die deed zeggen dat wij het grote kruisbeeld uit hun zalen moesten verwijderen; wij zijn daar niet op ingegaan en hebben er enkel een groot laken over gehangen.

De oorlog bleef duren ... en woog soms zo zwaar op het gemoed! Wij hadden geregeld nieuws uit de radio-post, maar de strijd woedde zo ver van hier en op zulk uitgebreid gebied en de berichten waren soms zo weinig bemoedigend!

Wij hadden elke dag onze Aanbidding met Lof van 4 tot 5 uur, en dat was telkens een opwekking tot betrouwen, tot geduld en uithouding.

Een voorval dat dient vermeld, omdat het in zijn afloop enig opschudding verwekte in het gasthuis. Op een vroege morgen, in de maand april '43, bracht men een paar gekwetsten binnen, die, naar de leiders zelf zegden, uit de trein waren gesprongen. Zij bekenden alras dat zij joden waren die vanuit de kazerne van Mechelen overgebracht werden en ... denkelijk naar Duitsland. Zij reisden opeengepakt in goederenwagons en 't was maanlicht. Aan die wagens is bovenkant aan het dak een vierkante opening met staven. Die staven hebben ze uitgerukt en, elkaar optillend, hebben zij zich langs daar laten buiten glijden, wanneer de trein, bij kromming van de baan, langzaam bolde; 't was gevaarlijk ja! maar zij hadden reeds zoveel gruwelen onderstaan te Breendonk, in de kazerne van Mechelen, en werden nu, wie weet waarheen? vervoerd, waar wellicht nog grotere wreedheden wachtten. Vóór acht uur waren er reeds 11 ingebracht. Twee waren er vreselijk gewond door een vuurschot, rakelings in de buik getroffen zodat de ingewanden uitpuilden; want van op de trein vuurden de Duitsers op de vluchtelingen. Die twee zijn nog dezelfde dag aan hun verwondingen bezweken.

Eén was er ongedeerd; die heeft zich bij ons in de voormiddag verscholen en is op de middag per tram over Leuven naar Brussel afgereisd? De andere acht waren min of meer erg gekwetst; een jonge vrouw werd de voorarm afgezet, dwars doorboord door een kogel; een man werd de ganse arm afgezet.

In de voormiddag verscheen de Duitse politie om de eenzelvigheid op te nemen en zei, nogal bars, dat zij de zusters verantwoordelijk zouden stellen, moest een der gekwetsten ontvluchten! 's Nachts hield de stedelijke politie de wacht aan de deur van de zaal.

En ziet! op 4 mei rond halfzes in de namiddag kwamen drie automobile's het gasthuis binnen gereden en een tiental mannen stormden binnen met revolver in de hand. Zij vroegen waar de telefoon was, rukten die af en dreigden de zusters met de dood indien zij hen niet lieten begaan. Aan de drie uitgangsheuren stond, binnenkant, een man op wacht, eveneens met een revolver.

Onder doodsbedreiging deden de inbrekers de zaal aanwijzen waar de joden verbleven, en daar gekomen riepen zij: *'Wij komen u verlossen'*. Op elk bed werd een bankbrief van 100 Fr geworpen. De zusters die in de zaal waren, hielpen bij het aankleden.

De dienstoverste van het gasthuis kwam ook toegesnel, en, toen hij tot de inbreker zei dat hij verantwoordelijk was voor die personen, werd hij onmiddellijk vastgegrepen en stevig op een stoel vastgebonden. De joden waren vlug aangekleed en lieten zich gewillig en blij meevoeren. Buiten, bij de automobile's was het een ganse herrie en ging alles zo gejaagd en vlug! en zij waren weg! Daar klonken opeens vuurschoten: Duitsers - verwittigd of onverwittigd - waren toegelopen en hebben op de auto's gevuurd.

Een auto met zes inzittende Joden (5 vrouwen en 1 man) werd tot staan gebracht. de bevrijders moeten ook geschoten hebben want een Duits soldaat werd door een kogel gewond; 't was niet erg en hij ontving een verband in 't gasthuis.

De wagen met de zes joden werd op de koer van het gasthuis teruggebracht en kort daarop kwam een Duitse vrachtauto aangebeld. De joden werden overgeladen en de wagen reed weg. Arme joden! Reeds zo wreed mishandeld en op het ogenblik van hun bevrijding nog geklist worden door onmeedogende vijanden!

Wij vroegen ons af of de bevrijders werden aangehouden. Doch, 't is uitgemaakt dat allen ontsnapten alsmede 2 joden, dat heeft de politie kunnen getuigen. Een der ontsnapte joden heeft enkele tijd daarop een briefje laten afgeven, meldende dat hij te Brussel was weergekeerd en ditmaal veilig verscholen.

Sedert geruime tijd was er grote bedrijvigheid ingetreden in het vliegwezen, wij zagen en hoorden- hoorden vooral, want zij waren hoog - grote formaties voorbijtrekken, en dan vernamen we 's anderendaags dat in Duitsland steden, fabrieken, spoorwegknooppunten gebombardeerd werden. Ook hier te lande hadden strategische punten het ook fel te verduren; 't werd dan geraadzaam gevonden onze zieken allemaal in de kelders te laten slapen; de welstellende konden overdag nog wel eens naar boven komen, om, bij gebeurlijk gevaar, dadelijk naar de kelder te vluchten. Maar, toen Mechelen en Leuven gebombardeerd werden bleven zij geregeld in de kelder, buiten enkele uitzonderingen.

't Werd wel eens gezegd dat het spoorwegknooppunt achter het gasthuis ook wel gevaar kon opleveren, maar, er waren zoveel zulke punten in het land!

En zie! op donderdag 25 mei '44 in de voormiddag cirkelden weer een tijd lang vliegtuigen boven Tienen. Onze aandacht was natuurlijk opgewekt ja, maar, dat hadden wij reeds meermaals gezien.

Doch opeens een machtige knal, 't was of de grond onder ons ineens stortte. IJselijke kreten overal. En dan weer oorverdovende slagen, krakende balken, ineens stortende muren. Iedereen vluchtte naar de kelders; meest allen hielden huilend de handen boven het hoofd tot afdekking en zelfbehoud en leunend in gehurkte houding tegen muren en pilaren. Ieder dacht dat zijn laatste uur gekomen was, dat er niemand nog levend zou uitkomen. En stof dat u de adem afsneed! En tussen al die verwarde kreten van angst en ontzetting hoorde men af en toe roepen: *'In de kelder blijven!'* Intussen kwamen nog zusters en zieken toegelopen met opgeheven armen, deels afgerukte kleren, bebloede gezichten, bestoven! onkennelijk; en elkeen wilde spreken met stotterende stem, buiten adem en met grote gebaren!

Dadelijk kwam hulp toegesnel uit de stad: politie, brandweer, Rood Kruis, scouts, burgers; auto's en vrachtwagens om gebeurlijke slachtoffers te vervoeren; het plein vóór het gasthuis zag zwart van het volk.

Wat was getroffen? De kapel met aanpalende zalen lag gans ineengestort; nevenzalen gedeeltelijk ingevallen, deuren en vensters overal uitgerukt. Bij de eerste aanblik scheen gans het gasthuis vernield - een akelige puinhoop!

Vanaf de eerste ogenblik was de politie en brandweer ijverig in de weer om slachtoffers op te sporen.

En hoeveel zouden er wel niet zijn? Men was vooral angstig ingenomen met Zeer Eerwaarde Heer Deken Rochette - hij was nergens te zien - en op het ogenblik van de ramp hoorde hij de biecht van de zusters in de kapel. Bij de ontploffing van de eerste bom in de moestuin zijn de twee zusters, die weerszijden in de biechtstoel zaten, ijlings gevluht en hadden, in hun vlucht, nog een paar zusters meegesleurd, die in de kapel hun beurt voor biechten afwachtten. Een ogenblik later viel een bom recht op de kapel! Denkelijk heeft de Heer Deken bij het vluchten van de zusters zijn roket willen uittrekken - hij werd zonder roket teruggevonden - en werd onder de instortende kapel bedolven.

De puinen lagen hoog; men zocht met alle inspanning van krachten en eerst te drie vier uur namiddag vond men zijn lijk. Hij moet op slag gedood geweest zijn; want hij droeg diepe wonden aan het hoofd en ook op zijn lichaam.

Die tragische dood van de Heer Deken bracht een verslagenheid te meer in de stad. Hij was zo geëerd en bemind om zijn hoge gaven van geest en hart; zijn stille eenvoud, zijn grote minzaamheid en zijn algehele toewijding.

De lijkdienst geschiedde op 2de Sinksendag onder ongemene toeloop. Ook had zijne Eminentie Kardinaal Van Roey er aan gehouden persoonlijk tegenwoordig te zijn en de 'Libera' te zingen. Tot aandenken zal men in de decanale kerk van Sint-Germanus een prachtig glasraam aanbrengen, gift van de bevolking van Tienen.

Ook de pastoor van het gasthuis werd getroffen: een stuk metaal is hem in de borstkas gedrongen en dan gelukkig op de ribben afgeschampt; een stukje is door de ribben heengedrongen tot in de diepere weefsels. Hij liep nog enkele tijd rond, in zijn bezorgdheid voor anderen, doch moest het weldra opgeven; het bloedverlies was te groot. Een dokter, in der haast bij geroepen, deed hem onmiddellijk overbrengen naar de kliniek der Grauwzusters, doch men had hem eerst nog het Heilig Oliesel gegeven. Enkele dagen bleef hij in stervensgevaar en heeft dan, na anderhalve maand, de kliniek kunnen verlaten.

Men had al gauw twee lijken aangetroffen van vrouwen die een hekel hadden tegen het verblijf in de kelder en weer boven waren; beiden op slag gedood.

Zuster Elisabeth werd ernstig gewond aan het gezicht door glasscherven en heeft er één oog bij verloren.

Vóór de avond was het getal van de slachtoffers vast bepaald. Hoeveel? ... Buiten Z.E.H.

Deken werden twee mannen en twee vrouwen dood aangetroffen; twee andere vrouwen zo ernstig gewond dat zij dezelfde dag nog overleden; dus zeven doden in het geheel. Bovendien werden er nog twee gedood buiten het gasthuis en twee werklieden van de suikerfabriek, waar ook een bom terecht kwam in een nevengebouw.

Die 11 burgerlijke slachtoffers werden 's maandags samen begraven na een gezamenlijke lijkdienst in de kapel van de Grauwzusters.

Verder waren twee vrouwen en een man lichter gekwetst en weldra hersteld.

De ontzetting van de zusters was niet te beschrijven. Hun gasthuis, hun geliefd gasthuis in puin! Zij liepen dan ook wenend rond in die puinen, hier en daar iets meedragend of onder de puinen oprapend en in hun voorschot verbergen. De kapel was gans vernield. Een oudere zuster was midden de puinen en de woeling van de grote menigte enigszins verbijsterd geraakt en in haar verbijstering de stroom van het volk gevolgd en zo had ze niet gemerkt dat ze buiten de omheining van het gasthuis was geraakt tot op de vesten. Daar had zij zich, denklijk van vermoeidheid, op een bank neergezet en stil beginnen wenen. Een voorbijganger vond dat zonderling en sprak haar aan. De zuster zei onmiddellijk: *'Mijnheer, ik moet naar 't gasthuis en ik weet niet lang waar.'* Zij werd dan teruggeleid en de bedwelming was voorbij.

Ja, de ontzetting van de zusters was onbeschrijfelijk. De namiddag was reeds ver gevorderd en niemand had op eten gedacht.

Vanwege al de kloosters van de stad en ook van zoveel burgers was men onderkomen voor de nacht komen aanbieden en die eerste nacht waren er gasthuiszusters in elk van de kloosters. Geldwaren werden in verzekerde bewaring gebracht en de politie zou 's nachts de wacht houden in de puinen.

De zusters van ons gasthuis van Mol werden de dag van de ramp per telegram op de hoogte gebracht en kwamen daags nadien met een grote vrachtwagen om gebeurlijk 't een of 't ander naar Mol te voeren.

Zeven oudere zusters zijn dan mee naar Mol gereden.

Het werd dan zo geregeld dat het grootste deel van de zusters zouden verblijven bij de zusters passionisten met hun uitgestrekt klooster; daar zouden zij een afzonderlijk deel betrekken en kost ontvangen. Een viertal namen hun intrek bij de grauwezusters, waar ze in de communauteit werden opgenomen.

Overdag zag men de zusters geregeld naar 't gasthuis trekken en de eerste dagen stond het volk medelijdend naar hen op te zien. Er was in het gasthuis zoveel te verzamelen uit alle hoeken, op te laden en dan te doen wegvoeren, vooral bij de passionisten, annuntiaden, grauwezusters en paters dominicanen; want alles, alles moest verhuisd worden. Auto's en wagens uit de ganse stad stonden ter beschikking - het volk had toch zo'n medelijden met de geteisterde zusters - studenten ook in groot getal en scouts sleurden en droegen en voerden zonder moe te worden. En dat duurde dagen lang! Een gans gasthuis verhuizen!

Nadien moest er weer gewerkt worden, gewerkt in die verschillende kloosters om in die onoverzichtelijke massa enige orde te brengen. 't Is niet te geloven wat er zoal in een gasthuis, een gasthuis van 1823, aan meubelen, linnen en gerief voorhanden is. Ongelooflijk!

Er werd dadelijk met de opruiming van de puinen aanvang genomen om nog enigszins te redden wat kon gered worden. In de kapel was alles, alles vernield. Van het altaar werd niets teruggevonden; in het tabernakel stonden een monstrans en een ciborie met enkele H. Speciën; de ciborie werd gans verwrongen en zwart verbrand teruggevonden - de kuip daarvan die gans toegeplooid was bevatte nog ietwat verkoolde stof, van de monstrans is niets teruggevonden. Van communiebank of preekstoel is er geen spoor overgebleven. Van het orgel kwamen hier en daar nog stukjes pijpen te voorschijn. De sacristie met de ganse inhoud ook totaal vernield; van gewaden, linnen, enkele flarden opgedolven tot ver in de hof. Droevig! Droevig! Gelukkig werd een deel van de gewaden, kandelaars, linnen en kostbare kanten - ja, het beste - altijd buiten de kapel in een daartoe ingerichte kamer opgeborgen; daarvan werd nog veel gered.

Een grote zaal van de *mans kant*, die aan de kerk aanleunde en drie van de vrouwenafdeling werden ook totaal vernield; van de meeste bedden bleef er niets over dan verwrongen ijzer en flarden beddengoed, schier niet meer bruikbaar. Ontzettend wanneer men alles in die kleine bijzonderheden beschouwt.

Het opdelfen heeft weken geduurd; 's nachts was er politiewacht bij de puinen. Hoeveel bommen zijn er gevallen? Men denkt zeven: twee op de kapel, twee op de vrouwkant, een op een nevengebouw en twee in de hof.

Er waren twee kuilen in de hof van 2 m. diep en aan de bovenrand meer dan 4 m. doorsnee. Over het bombardement is veel heen- en weer gepraat; de tongen gingen los en men kwam soms tot de ongerijmste bedenkingen. Was nu het gasthuis of de spoorweg bedoeld? Wie zal 't uitmaken? In alle geval, werd er naar de *ijzerenweg* gemikt, dan was men nogal ver nevens het doel; doch op het gasthuis, was het totaal 'raak'.

Het Rode Kruis van Tienen had de eerste dagen de zorg van de zieken overgenomen die in hun huiskring niet konden weerkeren: enige ouden van dagen, een paar herstellende geopereerden en twee teringlijders. Weldra werd hun een onderkomen verschaft in een stadsschool en dan hebben de zusters weer de dienst hernomen; de voeding werd hun door Winterhulp verstrekt.

Vanaf de eerste dagen na het bombardement werd er uitgezien om elders in de stad het gasthuis voorlopig in te richten; drie, vier gebouwen kwamen in aanmerking. De beide normaalscholen, het atheneum en het wezenhuis; die gebouwen werden door de voorzitter van de Openbare Onderstand met Moeder Overste, een zuster en een architect langs alle kanten beschouwd en nagekeken; het voor en tegen werd besproken. Overal was er wel enig goeds, doch veel meer 'tekort'. Na dagen toezicht en bespreking, viel de keus op het wezenhuis, een eigendom van O.B.

Er werden plannen opgemaakt, weer gewijzigd en einde juni waren reeds allerhande ambachtslui met hun werklieden in volle bedrijvigheid. Om reden van openbaar nut en hoogdringendheid konden bouwmaterialen aangeschaft worden en uit het vernield gasthuis werd ook toegevoerd al wat enigszins bruikbaar was. Muren werden uitgeslagen, andere weer opgetrokken en ingelast, doch deze waren uit '*karton*'. Kartonnen muren en deuren! Voor het

uitzicht heel bevallig. Men vraagt zich echter af of zij stand zullen houden gedurende de enkele jaren dat ons verblijf hier zal duren.

Er was een stemmige kapel, welke de laatste jaren tot stadsmuseum had gediend.

Een aanpalende school werd tot klooster ingericht; klein ja! doch met degelijke keuken, gevoeglijke refter, en, op het tweede verdiep, '*kartonnen cellen*'. Enkele zusters zouden een kamerke betrekken op de een of andere uithoek van het Wezenhuis - Gasthuis.

Begin september '44 was het klooster voldoende ingericht en in het ziekenhuis waren vier zalen in gereedheid gebracht, om de zieken uit de stadsschool op te nemen. Wij trokken in ons nieuw! gasthuis, na drie maanden ballingschap en wij waren allen weer samen ... doch, in een vreemd huis! 't Was inderdaad vreemd, een echte doolhof; des te meer dat de burelen van Openbare Onderstand bleven bestaan en voortwerken, en dat de bestuurder van het ouderlingen gesticht zijn vertrekken behield; ook de juffrouw bestuurster en de weesmeisjes bleven inwonen; enkel de oude mannen en de weesjongens verhuisden naar een nieuw lokaal, voor hen opgetrokken in de hof. Maandenlang was er nog werkvolk overal en in volle luidruchtige bedrijvigheid.

De zusters waren in de weer om hun klooster en hun nood-gasthuis weer degelijk in te richten; (en te kuisen) alles te schilderen om dan weer te veranderen of te wijzigen ... soms zonder doorzicht. Er werd al eens gejammerd, doch dan weer opnieuw vooruit!

Er ontbrak zoveel, zoveel! Het zou, ja, aangeschaft worden, maar het tekort kan soms zo zwaar doorwegen op het gemoed. 't Moest alles tegelijk afgemaakt worden; de dokters drongen aan, elk voor zijn vak, en vandaar verwikkeling en moeilijkheden.

De operatiezaal met bijbehoren vroeg haast; de radiografie in haar zwaar gevaarte en ingewikkelde onderdelen moest ineengestoken en hier en daar ontbrak dan weer een of ander stuk dat, bij vervoer, beschadigd werd of verloren en zo lastig te vervangen was; de urologie het laboratorium .... want dokters, elk voor zich, eisten degelijke inrichting. Er moest een 'lift' opgebouwd worden en nog wel buiten het gebouw om de geopereerden en gekwetsten naar de beide verdiepen te voeren. Ja, men verlangde alles, en de eisen waren soms groot, om volgens de laatste bevindingen van de geneeskundige dienst, te verwezenlijken. Naarmate een of andere inrichting was afgewerkt, werd deze dadelijk in gebruik genomen. Einde '45 waren er reeds 120 bedden ter beschikking der zieken en doorgaans bezet.

De Openbare Bijstand zag op geen kosten! Er werden ongehoorde sommen *verbeurds* en ... voor een voorlopig gasthuis! Want er zou eerlang een nieuw gasthuis gebouwd worden, een schoon, op de *Kabbeekse Vesten* nabij de Oplinterse poort.

In de winter '44 - '45 werden nog rechtstaande gebouwen van het oude gasthuis door de Amerikaanse soldaten afgebroken op z'n Amerikaans! - en de afbraak werd naar Beauvechain gevoerd om het vliegveld te herstellen.

De hovingen en het pachthof van het oude gasthuis bleven voorlopig in het bezit van de zusters en in het voorjaar van '46 zouden zij bovendien nog over een merkelijk deel van de hof van het Wezenhuis mogen beschikken.

Doch wij kwamen alras tot de droeve bestatiging dat het geld van onze zusters niet meer toereikend was. Twee jonge dokters - specialisten - onlangs uit de universiteit van Leuven gekomen, waar zij, na hun studies, nog enkele jaren als '*interne*' gebleven waren, hadden nieuwe diensten ingericht, die meer en meer zusters in beslag namen.

Er zouden dus ook meer postulanten moeten komen! Niet dat het getal van onze zusters afnam, integendeel; want in de oorlogsjaren, dat is 1940-45 hadden wij 5 overlijdens tegen 10 nieuwe ingekomen.

Wij bidden dus om postulanten en wachten op een nieuw, en, lijk men zegt, een '*modern*' gasthuis.

Doch hoe lang nog? ...

December 1945, K. Verhoeven, pastoor van 't Gasthuis

Ik ben de verrijzenis en het leven : wie in Mij gelooft, ook al sterft hij, zal eeuwig leven. (evangelie van St. Jan)

Bid voor zaliger
ZEEREERWAARDE HEER
KAREL VERHOEVEN

Aalmoesener van het St.-Jansgasthuis te Tienen

geboren te Werchter, 11 maart 1869
leraar aan het Klein-Seminarie te Mechelen, 28 sept. 1891
priester gewijd te Mechelen, 3 januari 1892
aalmoesener van de Zusters Norbertinen te Duffel, 15 juni 1910
pastoor te Hoegaarden, 28 februari 1922
aalmoesener van St.-Jansgasthuis te Tienen, 17 januari 1935
en aldaar, gesterkt door de genademiddelen van onze Moeder de H. Kerk, op 29 november 1957, godvruchtig overleden.

Heer, U gaf hem lang leven en uitmuntende gaven, die hij schoon heeft benut in al wat de Oversten in uw Naam hem hebben opgedragen, daarin slechts uw eer zoekend en het goed van de evenaaste; wees nu zijn loon voor eeuwig.

Verstandig, geestig en doorlopend - goedgezind; sctief edelmoedig en met alles begaan; opmerkzaam, fijngevoelig, hij had tijd voor allen en alles wat van dicht of van ver zijn priesterschap raakte. Tot aan het einde van zijn 66 jaren priesterleven miste hij geen retraite, hij was op elke recollectie en op elke conferentie op tijd en tot het einde. De vele jaren hebben hem toch moeten jong laten.

Jexus, Maria, Jozef !

Mijn Jexus, barmhartigheid !

De familie en de susters van het St.-Jansgasthuis betuigen hun dank.

Figuur 1

Hubert Mannaerts

twintig jaar leven met afasie

Ubrt Mannaerts beschilderde in 1982 ook wanden van de gelagzaal (toen in de brouwtoren) van de brouwerij 'De Kluis'. Freddy Mannaerts (Freman) vulde er een paar andere muren. Ubrt ontwierp ook een reeks bierviltjes toen Pierre Celis begon met zijn oud Hoegaards witbier te commercialiseren. Andere tekeningen van zijn hand illustreerden acties voor het Jaar van het Dorp, de Palmzondagvieringen, enz. In zijn humoristische, cartooneske, stijl beeldde hij ook vijftien jaar brouwgeschiedenis uit, ter gelegenheid van de Brouwersfeesten van 15 september 1984.

(Raymond Billen, november 2015)

Midden de jaren tachtig kenden heel wat Tienenaren het sympathieke winkeltje New Things in de Gilainstraat vlakbij de Grote Markt. Hubert Mannaerts, beter bekend als Ubrt, was er aan de slag als interieurarchitect terwijl echtgenote Janneke de winkel met leuke gadgets openhield. "Wij hadden er een welgevuld sociaal leven", vertelt Ubrt. Tot het noodlot toesloeg.

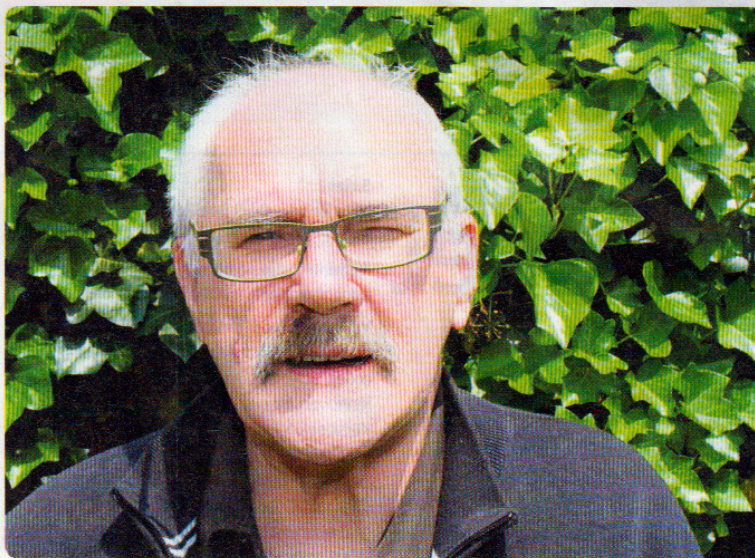
Ubrt: "Op 9 juli 1996 werd ik getroffen door een Cerebro Vasculair Accident (CVA). De oorzaak was niet duidelijk. Als gevolg van het afsterven van het weefsel in bepaalde hersengebieden kreeg ik afasie. De confrontatie met het ziektebeeld heeft mijn leven en dat van Janneke grondig gewijzigd. Afasie is een niet-aangeboren taalstoornis met bijkomende complicaties, waardoor communicatie met anderen danig bemoeilijkt wordt. Plots kon ik niet meer schrijven. De gevolgen van afasie zijn onomkeerbaar, maar dankzij diverse vormen van therapie kunnen verloren gegane hersenfuncties overgenomen worden door andere delen van de hersenen en zo kan een grote mate van zelfredzaamheid bij de patiënt tot stand gebracht worden."

"Afasie wordt door de omgeving niet altijd op de juiste wijze begrepen", aldus Ubrt. "Ik

ben tien jaar regioverantwoordelijke geweest van de Afdeling Vlaams-Brabant van de vzw Vereniging Afasie. Om een en ander op mijn eigen persoonlijke wijze duidelijk te maken, had ik het plan opgevat om van een poppenspel de videofilm 'Ullekeskermis' te realiseren over 'Twintig jaar leven met afasie'. Hierin wilde ik de problematiek omtrent afasie op ludieke en humoristische wijze tonen, zonder evenwel de meer informatieve aspecten over het hoofd te zien. Een belangrijke doelstelling is een beter begrip van de noden van de afasiepatiënt te creëren. Met de medewerking van Els

Jeurrisen, Els Lemmens, Georges Stockmans, Janneke Strauven en Liliane Vanweddingen, samen met Ubrt en Koo, wil ik via de realisatie van het poppenspel ook aantonen dat afasie de patiënt zeker niet alle mogelijkheden ontnemt om zich creatief te ontplooiën en dat er nog tal van kansen blijven bestaan om zich op actieve wijze te engageren in de samenleving. Ik heb ondertussen muziek leren spelen en ga al eens naar rusthuizen een beetje zot doen."

"Wij hebben de film al een paar keren vertoont, ook aan het grote publiek. De interesse was enorm. De voorstelling van 3 juni in het Kouterhof zat eivol en wij hebben jammer genoeg mensen moeten weigeren. Zij krijgen ongetwijfeld nog wel een gelegenheid om hem te zien. Voor de realisatie van de film kregen wij ook medewerking van de gemeente Hoegaarden, KBC verzekeringen Hoegaarden, Hexagons vzw Hoegaarden, herberg Den Venetiaen en het Kouterhof. Op Youtube kan je alvast kennis maken met het liedje 'Leven met afasie'. De strofes, gezongen door Maureen, waren de leidraad waarop we ons baseerden om het verhaal voor het poppenspel te schrijven".
<https://www.youtube.com/watch?v=xd-DxBy4fNvY>

Retouradres:
Dodion Maurice
Lelielaan 34
3191 Boortmeerbeek

Driemaandelijks tijdschrift P802006
Afgiftekantoor 9550 HERZELE

Inhoud Familieschoon Anno LVII nr 57(NR) 3/2016

Art. 221	De Paradijshoeve, bakermat van de V Geslachten te ...koop!
Art. 222	Paul Putzeys in Amerika, <i>De vakantie van zijn leven?</i>
Art. 223	Te Hoegaarden zorgde het echtpaar Serviez-Huts, ongewild voor enige klaarheid in een troebele periode!
Art. 224	Le domicile d'Hubert Sweerts et de sa famille à Bruxelles
Art. 225	Het wapenschild Van Nerum

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring

Yvette Kleynen (voorzitter),

Rik Cipers (ondervoorzitter)

Carolien Geens (secretaris), Elise De Dobbeleer, Diane Nitelet, Bart Hendrix, Arthur Van Nerum, , Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Maurice Dodion, Georges Stienlet, Noël Verlaers en Raymond Billen

- Alpaidis (verschijnt 4 x per jaar) en kost 12.5 EURO/JAAR
- Familieschoon, tijdschrift van de Confrérie van de V Geslachten, verschijnt eveneens 4 x per jaar) en kost ook 12.5 €/Jaar

Men kan zich abonneren op de 2 tijdschriften samen voor 20 €

Ons rekeningnummer : BE35 3631 3613 9237 BIC begunstigde: BBRUBEBB

Onze website: www.heemkring-hoegaarden.be

Inlichtingen: Carolien Geens, via de Tuinen van Hoegaarden, Houtmarkt 1, 3320 Hoegaarden
Tel. 016/76 78 43

e-mail: carolien_geens@hotmail.com

e-mail: dodionm@hotmail.com